

klonjenost in simpatije do koroških Slovencev in seveda obljubila svojo pomoč. Ko pa je dr. Ivan Švegel opozoril gospoda Seymurja, da bo že tisti dan popoldan ob tretji uri predložen zaveznikom v odobritev načrt mirovne pogodbe z Avstrijo, v kateri utegne biti označena tudi že nova državna meja na Koroškem, je cinično odgovoril: „Potem morate pač med dvanajsto in tretjo uro tekst še izpremeniti.“ Res je bila tisti dan odobritev avstrijske mirovne pogodbe odložena, toda ne zaradi koroškega vprašanja, temveč na intervencijo rumunskega ministra in delegata Bratianu-ja, ki je to dosegel v imenu „Male antante“. Pozneje je, kakor znano, v diktirani avstrijski mirovni pogodbi koroško vprašanje ostalo še odprto — za plebiscit.

(Dalje.)

Tiskovna svoboda

Igo Gruden

Brošur, letakov mešana solata
vsakdanja jed je v dobi konkordata;
po Beogradu vse roké si stiska:
„Bre, zdaj imámo vsaj svobodo tiska!“

R efleksije

O Cankarjevem svetovnem nazoru

Pojem svetovnega nazora se navadno napačno omejuje le na odnos posameznikov do nekaterih abstraktnih vprašanj, ki tvorijo predmet specifično filozofskih razmotrivanj, kot n. pr. vprašanja o bitnosti duha in materije, postanku sveta, bogu itd. in se tako ustvarjajo nekako neminljivi in od nekdanj obstoječi sistemi svetovnih nazorov kot n. pr. idealizem in materializem, monizem in dualizem, teizem, panteizem, deizem in ateizem itd. Sledeč dialektičnemu principu zgodovinskega razvoja sploh ter duhovnega posebej — kajti duhovni razvoj tvori le del celotnega zgodovinskega razvoja človeške družbe — moramo razumevati pojem svetovnega nazora globlje in širše; razumeti ga moramo kot ves kompleks posameznikovih idej, njegovo celotno predstavo o naravi, o človeku in o družbi, njegovo stališče v velikih vprašanjih sodobnosti in predvsem duha, ki preveva vso njegovo ideologijo.

Ali je mogoče istovetiti svetovni nazor kakega Thomasa Moore-a, stremčega za idealom družbenega ustroja, ki naj bi omogočil vsem članom družbe najširše uživanje vseh materialnih dobrin, kar jih zmore ustvariti človeško delo, človeka, vzgojenega v istem duhu humanizma, ki je preveval n. pr. Giordana Bruna, s svetovnim nazorom kakega katoliškega reakcionarja ali kakega puščavnikega asketa, ki je grmel prokletstvo vsemu, kar je od „tega sveta“ v imenu odrešitve in zveličanja „na onem svetu?“ Narobe: katoliški mučenik in „svetnik“ Thomas Moore in mučenik svobodne misli, Giordano Bruno, sta oba otroka iste